

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/203848,Trzy-razy-On-rzecz-o-Wincentym-Witosie.html>
27.02.2026, 21:10

[Nastę
ny](#)

[Powrót](#)

„Trzy razy On” - rzecz o Wincentym Witosie

17 sierpnia 2024 r. w Teatrze Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Płocku odbyła się premiera spektaklu „Trzy razy On” w reżyserii Leszka Zdunia.

17.08.2024

Premierę widowiska o Wincentym Witosie „Trzy razy On” poprzedziło złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Zastępcy prezesa IPN dr. Mateuszowi Szpytmie towarzyszyli dyrektor Biura Edukacji Narodowej dr Adam Pleskaczyński, dyrektor Biura Wydarzeń Kulturalnych Krystian Iwanow oraz krewni Wincentego Witosa - praprawnuk Wojciech Steindel z żoną, synem i córkami.

Złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Fot. IPN

Złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Fot. IPN

Złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Fot. IPN

Złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Fot. IPN

Złożenie wieńca pod pomnikiem upamiętniającym wyzwolenie Płocka z bolszewickiej okupacji 18 sierpnia 1920 roku. Fot. IPN

O godzinie 18:00 w Teatrze Dramatycznym im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku rozpoczął się premierowy pokaz widowiska „Trzy razy On” uświetniony przemówieniem zastępcy prezesa IPN dr. Mateusza Szpytmy. Dr Szpytma podkreślił, że życie Wincentego Witosa to nie tylko wielkie słowa o Polsce i patriotyzmie, ale przede wszystkim czyn, dodając:

On żył tymi słowami i wcielał je w życie. Wcielał je w życie wtedy, kiedy działał, aby chłopstwo galicyjskie miało polską świadomość narodową. Wcielał je w życie wówczas gdy stawał na czele Polskiej Komisji Likwidacyjnej, a szczególnie wcielił je wówczas gdy stanął na czele Rządu Narodowego w lipcu 1920 roku i w czasie bolszewickiej nawały był tym, który wraz z będącymi wówczas dowódcami wojskowymi Józefem Piłsudskim, gen. Rozwadowskim i tym pospolitym ruszeniem spowodował, że Polska obroniła swoją niepodległość.

Wojciech Steindel, praprawnuk Wincentego Witosa, w swojej przemowie podkreślił rolę Instytutu Pamięci Narodowej w upamiętnianiu jego przodka:

Szczególne podziękowania kieruję również do pracowników Instytutu Pamięci Narodowej. Dzięki Państwa zaangażowaniu i organizacji wielu inicjatyw przybliżających postać i drogę Witosa, takich jak dzisiejszy spektakl czy wydanie dzieł wybranych Wincentego Witosa, albo wydanie komiksu o wydarzeniach związanych z Bitwą Warszawską w 1920 roku, pamięć o nim może być przekazywana kolejnym pokoleniom. Kto wie, może niedługo doczekamy się całej sagi filmowej o Witosie?

W premierze udział wzięli m.in.: Wicemarszałek Sejmu Piotr Zgorzelski, Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik, Starosta Płocki Sylwester Ziemkiewicz i Prezes Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach Ryszard Ochwat.

Widowisko przygotowało Biuro Wydarzeń Kulturalnych IPN.

„Trzy razy On” – rzecz o Wincentym Witosie. Fot. Dawid Kopaniszyn

„Trzy razy On” – rzecz o Wincentym Witosie. Fot. Dawid Kopaniszyn

„Trzy razy On” – rzecz o Wincentym Witosie. Fot. Dawid Kopaniszyn

Trzy razy On to widowisko poświęcone Wincentemu Witosowi i jego zasługom dla odradzającej się po zaborach Polski. Tytuł nawiązuje do trzykrotnego kierowania przez Witosą Radą Ministrów.

Wincenty Witos, który pochodził z ubogiej rodziny, nie mógł w pełni skorzystać z edukacji. Po odbyciu służby wojskowej, wrócił do rodzinnych Wierzchosławic, gdzie prowadził gospodarstwo. Interesował się wszystkim, co dotyczy sytuacji politycznej i społecznej wsi. Kiedy w 1895 roku powstało w Rzeszowie Stronnictwo Ludowe, Witos zaangażował się w działalność ugrupowania. Celem stronnictwa, a tym samym i Wincentego Witosy, było obdarzenie mieszkańców wsi pełnią praw społecznych, gospodarczych i politycznych. Żądał m.in. powszechnego, równego, bezpośredniego i tajnego głosowania.

Podczas I wojny światowej poparł tworzenie Legionów Polskich, a także był gorącym zwolennikiem powstania państwa polskiego z ziem wszystkich zaborów, ze swobodnym dostępem do morza. Został przewodniczącym Polskiej Komisji Likwidacyjnej, przez co stał się najważniejszym politykiem ziem zaboru austriackiego.

Momentem, który na trwałe wpisał Witosą w poczet „ojców niepodległości”, było objęcie przez niego stanowiska premiera w roku 1920. Wtedy to decydowały się losy młodej Polski. W zdolnościach politycznych Witosy i w jego umiejętności szukania kompromisu pokładano nadzieję, że Polacy będą w stanie odeprzeć bolszewicką nawałę. Wydana przez niego specjalna odezwa do chłopów, aby poparli rząd i wstępowali do wojska, spotkała się z powszechnym zrozumieniem. Żołnierze pochodzący ze wsi mocno zasilili szeregi armii polskiej. W kluczowym momencie wojny polsko-bolszewickiej stanowili około 70% wszystkich zmobilizowanych.

Wincenty Witos był powoływany na stanowisko premiera jeszcze w roku 1923 i 1926.

Po wybuchu II wojny światowej odrzucił propozycję Niemców, którzy proponowali mu, by stanął na czele kolaboracyjnego rządu. Z tego powodu przebywał w areszcie domowym, z którego podjął nieudaną próbę przedostania się do Londynu. Zmarł w Wierzchosławicach w październiku 1945 roku.

Scenariusz i reżyseria: Leszek Zduń

Muzyka: Rafał Odrobina

Scenografia: Marek Chowaniec

Kostiumy: Anna Macugowska

Wizualizacje: Julia Zduń-Oborska

Gościnnie: Zespół Pieśni i Tańca Swojacy z Wierzchosławic

Aktorzy:

Sebastian Ryś - Wincenty Witos

Tomasz Osica - mężczyzna 1

Marceli Borowiec - mężczyzna 2

Maciej Wyczański - organizator wiecu oraz Józef Piłsudski

Joanna Kwiatkowska-Zduń - Katarzyna

Marta Dylewska - Julia

Sebastian Skoczeń - Juliusz Leo

Ksawery Szlenkier - Włodzimierz Tetmajer

Bartosz Turzyński - Tadeusz Rozwadowski

Leszek Zduń - Andrzej Średniawski

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Spektakl